

RAS

Rasspecifik avelsstrategi för

Östsibirisk Laika

2024 - 2028

Innehåll

1. Ursprung historisk bakgrund och utveckling.....	3
2. Svenska Laikaklubbens avelsrekommendationer.....	4
2.1 Avelsutvärdering.....	5
3. Nulägesbeskrivning.....	5
3.1 Registreringar och inavel	5
3.2 Avelsbas	6
3.3 Effekter av inavel på fruktsamhet	7
3.4 Hanar i avel	8
3.4.1 Matadorer.....	8
3.4.2 Ålder på avelsdjur.....	9
3.4.3 Avelshanarna	9
3.5 Tikar i avel.....	10
3.6 Veterinärstatistik	10
3.7 Avelsinstrument.....	12
3.8 Mentalitet.....	13
3.9 Exteriör	14
4. Tidsplan.....	15
5. Sammanfattning	15

1. Ursprung historisk bakgrund och utveckling.

Laikan är taigans jakthund nummer ett. Fram till 1970-talet var laikan som jakthund nästan okänd i Norden. Endast enstaka folklivsforskare, resenärer och jägare hade kommit i kontakt med jaktlaikan och i skriven form delgivit andra sina intryck av den. I kynologiska arbeten har laikan fått sporadiska omnämningar. Som första nordbor fick finländarna kontakt med den organiserade laikavärlden, då de i mitten av 1960-talet började besöka Leningrads hundutställningar. De importerade de första laikorna några år senare. Det riktiga laikaintresset i Norden och Sverige fick sin början genom jakttidskrifterna, som år 1976 sände sina skribenter till Leningrad. Den första jaktlaikan kom till Sverige i slutet av 70-talet. Det var den kände storviltjägaren Lars Svanberg i Strömsund som tog in en östsibirisk laika som senare skulle bli känd som en duktig björnhund.

Rune B. Samuelsson har i boken Nordliga jaktspetsar utförligt beskrivit laikornas ursprung samt hur de har utvecklats i Norden.

Storviltshunden från öst

Laikan är en mångsidig hund som i sitt hemland ska kunna användas för jakt efter allt från fågel till mård och björn. Självfallet ställer denna mångsidighet enorma krav på hunden, både mentalt och fysiskt. Även om många jägare specialiserar sina hundar så förväntas laikan kunna anpassa sitt jaktsätt till väldigt skiftande förutsättningar. Detta innebär i praktiken att hunden typiskt testar motståndet vid en första kontakt, för att snabbt få en uppfattning om lämpligaste strategi. Laikan sägs "utmana" viltet. Rovviltsskärpa är också typiskt, och ett adelsmärke för laikan.

De vanligaste användningsområdena i Sverige är storvilt som älg, björn, vildsvin och lo men även mindre vilt som grävling, mård, mink och skogsfågel. Rastypiskt har laikan ett bra samarbete med sin förare, och i överlag ett positivt sätt mot människor.

Svenska Laikaklubben har sedan begynnelsen som målsättning att:

"... verka för att anpassa laikorna till nordiska jaktmetoder och nordiskt vilt med bibehållen rovviltsskärpa.

... bibehålla och utveckla laikarasernas förighet och samarbetsvilja, en förutsättning för att denna jakthunds breda användbarhet ska komma till sin rätt..."

2. Svenska Laikaklubbens avelsrekommendationer

För att på ett tydligare sätt beskriva för uppfödare och presumtiva valpköpare vilken uppfattning klubben har i avelsarbetet så har följande krav för rekommendation av parning fastlagts:

Vilka parningar "rekommenderar" klubben?

Laikan är en ställande jakthund, och ska den kunna kallas rastypisk ska den också fungera som sådan. Detta innebär att vi bara ska avla på hundar som används i jakt och som visar att de fungerar på ett rastypiskt sätt.

Rimliga minimikrav på båda hundarna, vid en parning, är att de har ett frimodigt sök, ett modigt arbetssätt på vilt och att de regelbundet presterar ståndtider på över 30 minuter på älg, vildsvin, björn eller lo. Mod och dåkraft samt rovviltsskärpa är rastypiska egenskaper som alltså också måste värnas i aveln.

Exteriört: Hunden ska ha ställts ut på en av SKK godkänd officiell utställning och vara rastypisk. Självklart ska den vara fullt frisk och inte ha eller föra ärftliga sjukdomar som t ex HD/ED. När det gäller HD/ED följer klubben SÄKs rekommendationer.

Max tre kullar rekommenderas innan utvärdering, godkänd utvärderad hane får därefter ytterligare två parningar. Avkomman utvärderas efter två år av avelskommittén, krav för utvärdering definieras nedan.

Omparning av samma individer rekommenderas ej.

Max 3,5 % inavelsökning för enskild kombination (beräknat på 5 generationer)

Rekommenderade parningar:

- Både hanen och tiken meriterade

Parningar som ej uppfyller ovanstående krav förmedlas och annonseras ej av Svenska Laikaklubben.

Som merit räknas minst ett av nedanstående:

- 1, 2 eller 3-pris på älg-, vildsvin, björn- eller fågelprov. Löshundsprov genomförda i Norden avses. Jaktprov genomförda utanför Norden behandlas individuellt av avelskommittén.
- Godkänt (kriterier nedan) på SÄKs protokoll "Dokumentation av björnkontakt" bevitnat av auktoriserad jaktprovdomare.

Krav för godkänt på SÄKs protokoll "Dokumentation av björnkontakt" för rekommendation.

Gäller enbart björn. Den som har bevitnat jakten (ej jävig enligt SKKs regler) ska ha sett björnen eller **sett** tydliga spårstämplar i t ex snö, i samband med att hunden ställt den. Laikaklubben har rätt att intervjua vittnet för faktainsamling. För godkänt ska hunden ha varit ensam under arbetet och skällt ståndskall i minst 60 minuter eller skällt ståndskall minst

30 minuter samt förföljt minst tre kilometer eller en timme. Arbete på unge eller björn i träd räknas inte.

2.1 Avelsutvärdering

Max tre kullar i Sverige och därefter vänta minst två år på utvärdering, efter godkänd utvärdering max två ytterligare kullar, för att gynna goda avelstikar kan utvärdering av tikar ske när den tredje kullen är registrerad och baseras på resultaten av de 2 första kullarna.

Utvärdering av kullar efter två år:

- Minst 20 % meriterade (se ovan) avkommor, det skall finnas meriterad avkomma med minst 2 olika tikar/hanar.
- Rastypisk exteriör.
- Inga kända ärftliga sjukdomar.
- Minst 35 % av avkommorna skall vara höftledsröntgade, med godkänt resultat (A eller B). Höftledsröntgen med resultat C eller sämre får ej förekomma. Avelsdjur skall även vara ED röntgade utan anmärkning.

Avelskommittén genomför utvärderingen efter förfrågan från respektive hundägare.

Klubben har genom denna RAS skärpt kraven ytterligare. Målet är att inom fem år ska alla parningar vara på hundar som är rastypiska. Målet kan bara delvis anses vara uppnått då avel fortfarande förekommer på hundar som ej fått sin jaktförmåga dokumenterad. Klubbens strävan är att det ska finnas möjlighet att meritera på så många "rastypiska" viltslag som möjligt, för att behålla rasens bredd. Förmåga att ställa björn ska t ex vara meriterande. Ingen avel ska ske på rasotypiska hundar, eller hundar som inte getts möjlighet att visa rastypiskhet. Likaså ska ingen avel ske på andra egenskaper än jaktliga. Försäljning av valpar ska enbart ske till aktiva jägare.

De stora rovdjuren såsom björn, järv och lo, liksom vildsvin, har ökat. Därför är behovet av en rastypisk laika, som under hundratals år avlats för att kunna ställa dessa arter på ett kraftfullt och effektivt sätt utan att själv skadas, större idag än för bara några år sedan.

3. Nulägesbeskrivning

3.1 Registreringar och inavel

Följande analys baseras helt på SKKs Rasdata för östsibirisk laika under åren 1999 till 2022, 4820 födda i perioden 1.1 1999 till den 31.12 2022, se tabellen 1.

Tabell 1. Östsibiriska laikor födda åren 1999 - 2022, deras inavel och könsfördelning.

Registreringsår	Födda	Hanar	Tikar	Könskvot	Inavelsökning %
1999	29	20	9	2,2	3,3
2000	112	59	53	1,1	2,2
2001	153	75	78	1	2,7
2002	127	54	73	0,7	2,6
2003	167	79	88	0,9	1,5
2004	157	75	82	0,8	2,6
2005	197	100	97	1	1,7
2006	180	85	95	0,9	2,4
2007	208	94	114	0,8	1,7
2008	179	95	84	1,1	1,8
2009	185	107	78	1,4	1,7
2010	247	133	114	1,2	2,1
2011	175	88	87	1	1,4
2012	208	99	109	0,9	2
2013	214	96	118	0,8	2
2014	240	122	118	1	2,1
2015	262	126	136	0,9	1,6
2016	218	105	113	0,9	1,9
2017	244	133	111	1,2	2,2
2018	306	144	162	0,8	2,1
2019	199	105	94	1,1	2,1
2020	249	130	119	1,1	1,8
2021	280	128	152	0,8	1,6
2022	284	135	149	0,9	1,3
Summa M-värde	4820	2387	2433	*1	2,0

* Förväntad könskvot hos hund är ca 1,0 till 1,1

2018 registrerades 306 individer fördelade på 50 kullar, aldrig har varken så många kullar samt registreringar gjorts. Kullsnittet ligger på ca 5,3-5,4 vilket inte är någon förändring mot föregående period.

3.2 Avelsbas

Den beräknade avelsbasen (effektiva populationen (Ne) avser inte antalet faktiskt använda avelsdjur. Beräkningarna utgår i stället från den faktiska ökningen av inavelsgraden i den stam av hundar man faktiskt har. Därefter beräknar man hur stor en slumpparad population med lika antal hanar och tikar skulle behöva vara för att inavelsstegringen skulle bli densamma som i den verkliga populationen. Det antal man då får fram är måttet på den effektiva populationen eller avelsbasen.

Effektiv populationsstorlek (N_e) är ett mått som beräknas för att urskilja den del av populationen som får avkommor. Ju högre effektiv populationsstorlek, desto fler individer av den totala populationen får avkommor. Har populationen en väldigt låg effektiv populationsstorlek innebär detta att endast ett fåtal av individerna som är tillgängliga används i avel. Att undersöka effektiv populationsstorlek i förhållande till populationens totala storlek kan alltså användas som ett verktyg för att analysera om de använda avelsstrategierna i rasen ger fler eller färre individer som går i avel. Den effektiva populationen kommer inte att vara lika stor som populationen i helhet, eftersom alla djur sällan reproducerar sig (Masel, 2011).

Den effektiva avelsbasen beskriver således hur närbesläktade de avelsdjur är som kommer till användning och vilken effekt det släktskapet får på förlusten av ärftlig variation i djurstammen. Normalt räknar man med att en ras eller art befinner sig i allvarlig fara för svåra genetiska skador när avelsbasen (den effektiva populationen) underskrider nivån 50.

Dataprogrammet LatHunden, Genetica AB, medger också beräkningar av "tillgänglig" avelsbas. Beräkningen baseras på slumpmässiga simulerade parningar för två generationer framåt i tiden. Endast de hundar som verkligen använts som avelsdjur av rasens uppfödare utgör startpunkt för beräkningarna. Vid de simulerade och slumpmässiga parningarna tillåts dock inte parning mellan helsyskon eller föräldrar och avkomma. Programmet tar inte hänsyn till några andra egenskaper.

Tabell 2. Förändring i effektiv population (avelsbas) för östsibirisk laika 2006 - 2020, (beräkningsdatum 2021-05-21)

År	Kullar	Valpar	Utnyttjad N_e	Tillgänglig N_e	Valpar / hane Max. Rek.	
2016 - 2020	263	1223	45	174	62	25
2011 - 2015	269	1181	56	102	60	24
2006 - 2010	253	1062	64	107	54	21

- 1) Kullar och valpar avser totalantalet för beräknad 5-årsperiod bakåt från angivet år
- 2) N_e = effektiv population (avelsbas)

Analys av denna period är att vi ser en ökande trend i tillgänglig N_e där vi fått ett högre värde än föregående period. Däremot är den utnyttjande N_e oroväckande låg. Fortsatta importen är önskvärda för att inte rasen skall drabbas av besvärande förluster av ärftlig variation. Här har Laikaklubbens avelsansvariga en viktig uppgift i att förmedla konsekvenserna av en trängre avelsbas på längre sikt. Det är mycket svårare att idag få till en parning på 0% inavelkoefficient på fem generationer än tidigare.

3.3 Effekter av inavel på fruktsamhet

Forskning påvisar en effekt av inavel som kan förklaras med följande slutsats:

"Samtidigt med sjunkande kullstorlekar vid ökande inavel så ökar också svårigheterna att få hondjuren dräktiga."

Vi ser fortfarande att det föds några valpar med inavelskoefficient över 6,25%, i en litet högre utsträckning än föregående period. Antalet parningar på denna nivå är fortfarande låg. Även fast det sällan används en hane till flera tikar så ser man en svagt ökande inavelsökning vilket även tyder på att vi använder liknande linjer. Detta kommer att leda till ett mindre utbud av möjliga täckhundar i framtiden för att göra en rekommenderad parning.

Målsättning:

Att öka den utnyttjade avelsbasen (effektiva populationen). Den genomsnittliga inavelsökningen på fem generationer ska inte överstiga 2,5%.

Tillvägagångssätt:

Förmedla konsekvenserna i valet av täckhund som ger den framtida valpen en sämre avelsförutsättning, färre täckhundar att välja mellan, samt att hela tiden arbeta med att erbjuda rådgivning till förstagångsuppfödare. Via tillgängliga dataprogram bevaka inavelsgraden vid varje parning samt informera uppfödare om riskerna för negativa konsekvenser vid för hög inavelsgrad.

Max 3.5 % inavelsökning (på 5 generationer) i varje enskild parning.

Utvärdering av föregående RAS:

Vi har uppnått vår målsättning, en genomsnittlig inavelsökning som ej överstiger 2,5%.

3.4 Hanar i avel

3.4.1 Matadorer

Möjligheterna att bevara genetisk variation i en ras är i betydande grad beroende av antalet för avel tillgängliga handjur och det sätt på vilket de används i avel. Beräkningarna utgick tidigare från att en genomsnittlig hanhund utnyttjas i avel under en period av 4–5 år. Nya beräkningar visar att det faktiska *generationsintervallet*, den tid som förflyter mellan föräldrars första kull till avkomman i genomsnitt får sin första kull, för östsibirisk laika är 4,7 år.

SKKs rekommendationer om maximal produktion efter en enskild hanhund är fortfarande ca 5 % av den totala valpproduktionen under en generation, med generationsintervallet fem år. Det ger då en enkel tumregel att en hane inte bör tillåtas få flera valpar än vad som motsvarar 25% av ett års normalregistreringar. Tillämpas den gränsen skulle taket för östsibirisk laika ligga vid ca 64 valpar per hane räknat på de senaste fem åren. Det föreslagna värdet skall dock ses som ett absolut tak och inte som en rekommendation för normalproduktion. Vill man hålla sig till en mer balanserad avel bör värdet inte överskrida ca 2 % av valpproduktionen under en generation, eller 10 % av ett års normalregistrering. Med dagens registreringssiffror skulle man då hamna vid ett tak på ca 25 valpar för östsibirisk laika.

Inom Östsibirisk laika är antalet matadorer, d.v.s. överanvända hanar, relativt få, men det finns hanar med runt 50 avkommor och därefter 150–200 barnbarn.

Skall man hålla balans på sikt i avelsarbetet bör antalet barnbarn inte nämnvärt överstiga dubbla antalet barn. Varje hund har ju både en farfar och en morfar. Nio hanar som fått avkomma under perioden har då mer än dubbla rekommenderade maxantalet barnbarn. Det

måste observeras att den typen av avel leder till att en stor del av populationens tikar bli hel- och halvsysstrar, vilket oundvikligen minskar den effektiva avelspopulationen och ökar risken för förlust av nödvändig är genetisk variation. Den enda motåtgärden är då förnyade importen av mindre besläktade hundar.

Det är förhållandevis lätt att skapa regler för enskilda hanars användning, men avsevärt svårare att begränsa användningen av deras barn och avkommor i senare generationer. För bevarande av nödvändig genetisk variation är det ändå lika nödvändigt att försöka hålla kontroll på att en enskild hane inte i kommande generationer ger alltför stort genomslag. Den enda åtgärd som kan leda till en annorlunda avelspolitik för rasen, är att uppfödarna görs medvetna om de långsiktiga riskerna. Att man sedan informerar (exempelvis på rasklubbens hemsida) om födda kullar och deras bakgrund. Idealet vore att få en löpande redovisning av genomförda parning så att alla uppfödare snabbt får information när en hane börjar bli överanvänd.

3.4.2 Ålder på avelsdjur

Under de senaste fyra åren så har endast fem av avelsdjuret varit yngre än 24 månader, därav en hane och en tik som var yngre än 18 månader. Det är färre än föregående period. Det är inom jakthundsaveln knappast möjligt att göra en rättvisande värdering av en tilltänkt avelshannes egna prestationer om denne är mycket ung vid första parningen. Avel med hundar som ännu inte uppnått två års bör därför så långt som möjligt undvikas. Det är särskild angeläget i raser med begränsad avelsbas då det knappast ges utrymme för avkommeprövning.

Något som lätt glöms bort vid avel av detta slag är att det alltid är större behov av tikar än hanhundar i aveln. Om man då producerar ett stort antal kullar efter ännu oprövade hanhundar kan det skapa problem. Om hanhundarna inte håller önskad kvalitet har man ändå fått ett stort antal döttrar efter dem. Även om sönerna inte går i avel kommer åtskilliga av döttrarna normalt att göra det. Därmed kommer man att försvaga effekterna av sitt avelsarbete genom att inte tillräckligt beakta effekterna på tik-rekryteringen av alltför intensiv användning av enskilda hanhundar innan man vet något om vilka egenskaper de nedärver.

3.4.3 Avelshanarna

Under perioden 2018 – 2021 har 121 hanar använts i avel, av dessa är det 16 stycken som inte varit meriterade på något av de sätt som Laikaklubben föreskriver. Detta gör att 87% av de använda hanarna uppfyller kraven på meriter. Fyra av de använda hanarna har ej varit ED röntgade.

Målsättning:

I RAS för perioden 2024 - 2028 sätts målsättningen att minst 85% av hanarna som används i avel skall vara meriterade på det sätt Laikaklubben föreskriver.

Tillvägagångssätt:

Via information samt avelskommitténs rekommendationer.

Utvärdering:

I RAS för perioden 2018 - 2021 uppnåddes målsättningen att minst 85% av hanarna skulle vara meriterad.

3.5 Tikar i avel

Tikar kan, genom sina söner, få ett nästan lika betydande inflytande på en hundpopulations genetiska framtid, som en enskild populär hanhund. Ingen hundpopulation mår bra av att enskilda hundar, varken hanar eller tikar, får ett alltför starkt inflytande på bara ett par generationer. Det tömmer rasen på ärftlig variation, dvs. inaveln ökar ofrånkomligen. Därmed ökar också riskerna för ärftlig orsakade sjukdomar och defekter i rasen som helhet.

Målsättning:

Öka antalet jaktmeriterade tikar i avel samtidigt som antalet kullar per tik måste uppmärksammas och begränsas. 75% av tikarna som används i avel skall fram till nästa RAS år 2027 vara jaktmeriterade.

Ingen tik skall användas till mer än tre kullar i Sverige innan utvärdering.

Tillvägagångssätt:

Via information samt avelskommitténs rekommendationer.

Utvärdering:

Under perioden 2018 - 2021 har 183 kullar tagits, 96 av dessa kullar har gjorts med meriterade tikar och 43 kullar med omeriterade tikar. Det innebär att antalet meriterade tikar ej uppnådde målet 2018 – 2021.

3.6 Veterinärstatistik

Den veterinära statistiken omfattar främst HD och ED. I diagrammet visas hundar indelade i födelseår. Andelen röntgade hundar är så pass stor att värdena får anses relativt representativa och frekvensen HD och ED så låg att den inte är på något sätt oroande.

Höftleds dysplasi, HD

HD är en felaktig utveckling av höftleden och en relativt vanlig skelettrubbning hos många hundraser.

Risken för att en hund ska utveckla HD är betingat av såväl arv som miljö, arvs gången är komplex (kvantitativ). Detta innebär bl.a. att även hundar med normala höftleder (grad A eller B) kan producera avkommor som utvecklar HD. Risken för att hund med normala höftleder ska producera avkomma som utvecklar HD ökar om dess föräldrar och/eller syskon har HD. Rubbningen i ledens utveckling äger rum under hundens uppväxttid. Först när skelettet vuxit färdigt kan man bedöma höftledernas utseende med hjälp av röntgen. Gradering av höftledsstatus sker enligt normer fastställda av Fédération Cynologique Internationale (FCI). Normerna bygger på dels passform mellan höftledskula och höftledsskål, dels på djupet av skålen dvs. hur djupt höftledskulan ligger inne i skålen.

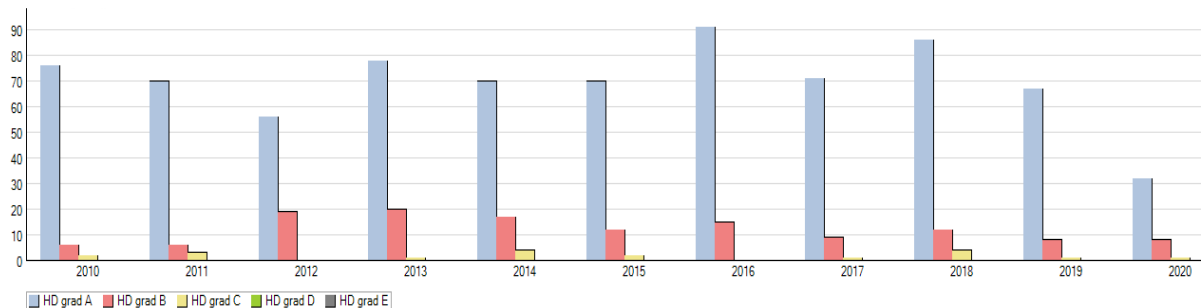
Lederna graderas i 5 grupper:

- **A** normala höftleder grad A
- **B** normala höftleder grad B
- **C** lindrig dysplasi
- **D** måttlig dysplasi
- **E** höggradig dysplasi

Det är omöjligt att enbart med hjälp av en röntgenbild kunna utläsa om en hund har besvär av sin HD. Det finns hundar som är halta och visar andra tecken på smärta trots att de bara har en lindrig dysplasi, medan enstaka hundar med kraftig dysplasi uppträder helt symptomfria.

SKK har krav på att båda föräldradyren skall vara höftledsröntgade och ID-märkta för att avkomma skall registreras i SKK.

Svenska Laikaklubbens hälsoprogram nivå 3 gäller registreringsförbud för avkomma efter föräldradjur som ej har officiell höftledsstatus före parning. Om uppfödare använder HD-belastat avelsdjur åsätts avkomman avelsspärr som ej kan borttagas.

* Diagram 1. HD-frekvens för östsibirisk laika

Armbågsledsdysplasi, ED

Armbågsledsdysplasi innebär en onormal utveckling av armbågsleden och förkortas ED efter den engelska benämningen elbow dysplasia.

ED är ett samlingsnamn för olika tillväxtrubbningar som leder till benpålagringar i armbågsleden, vilka kan urskiljas relativt tydligt vid röntgen.

Gemensamt för de olika tillväxtrubbningarna är att små men väsentliga delar av ledbrosket inte utvecklas normalt eller att det skadas på grund av rubbad utveckling i omgivande benvävnad.

Till skillnad från metodiken vid avläsning av röntgenbilder av höftleder, där man direkt bedömer det eventuella felet i utvecklingen av leden och sedan separat anger hur stora pålagringar som tillkommit (artosgrad), är det när det gäller armbågsleder oftast endast möjligt att avläsa om det föreligger benpålagringar och sedan gradera dessa.

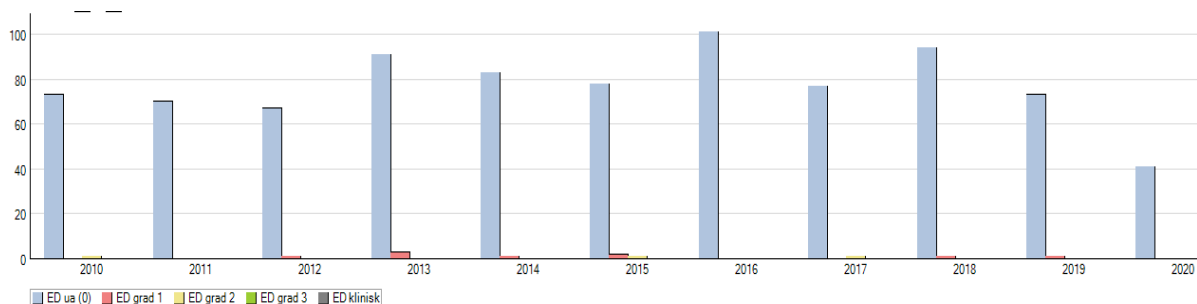
Vid den centrala granskningen av röntgenbilderna graderas armbågsledsartros enligt följande skala, som också används internationellt:

- 0 inga påvisbara förändringar
- I lindriga benpålagringar, upp till 2 mm
- II måttliga benpålagringar, 2 - 5 mm

- III kraftiga benpålagringar, över 5 mm

Något säkert samband mellan graden av benpålagringar och smärtsymtom finns inte, men unga hundar, med måttliga eller kraftiga pålagringar, visar ofta stelhet och håla, framförallt efter hård motion.

Arvsgången för ED är komplex där både arv, med många gener i samverkan (polygen), och miljö är bidragande orsaker till sjukdomens utveckling.

* Diagram 2. ED-frekvens för östsibirisk laika .

Endast kullar där bägge föräldrarna är röntgade före parning med resultat ED grad 0, dvs inga påvisade förändringar rekommenderas av Svenska laikaklubben.

Endast hundar med ED grad 0 tillåts delta i klubbens aktiviteter, tilldelas utmärkelser samt stå med i täckhundslistor.

Målsättning:

Bibehålla laikans goda hälsa.

Tillvägagångssätt:

Särskilt uppmärksamma importerade laikors HD/ED-status. Tillämpa SKKs regler vid import av laikor.

Utvärdering:

SKKs veterinärstatistik tyder på att den östsibiriska laikan fortsatt är en frisk ras. 2018 – 2021 års RAS hade som målsättning att behålla den goda veterinära statusen, vilket får anses vara ett uppnått mål. Det finns enstaka fall under perioden med hundar med HD grad C samt ED grad 1-2.

3.7 Avelsinstrument

Älgprov

Detta testar flera typiska och viktiga egenskaper, inte minst jaktlust då det lägger stor vikt vid sök, förföljande och skalltid. Detta prov har länge varit det viktigaste styrinstrumentet och kommer säkerligen att vara så i framtiden också.

Vildsvinsprov

Liksom älgprovet testar detta en mängd typiska egenskaper. Ett viktigt komplement till älgprovet då vildsvinsprovet bättre värderar mentala egenskaper som mod, skärpa och nervkonstitution.

Fågelprov

Testar bl.a. hundens jaktlust, sök och förföljande.

Björnjaktprov (Svenska Klubben för Drivande Vildsvinhundar, SSDV) samt SÄKs protokoll "Dokumentation av björnkontakt"

Eftersom laikan är en allroundhund som ska ha stort rovviltsintresse är det viktigt att hitta former för att även pröva laikans jaktliga förmåga på rovvilt. Jaktprov på frilevande björn och SÄK:s protokoll "Dokumentation av björnkontakt" tillämpas för att dokumentera arbeten på björn.

Målsättning:

Öka andelen jaktmeriterade hundar. Speciell uppmärksamhet skall riktas mot tikarna. 75 % av tikarna som används i avel skall fram till nästa RAS (2027) vara jaktmeriterade. Jaktlig bredd ska stimuleras framför specialisering.

Tillvägagångssätt:

Genom aktiva informations- och stimuleringsåtgärder via klubbens jaktprovsgroup. Alla provmöjligheterna; älg, vildsvin, björn och fågel skall vara meriterande.

Utvärdering:

Under perioden 2018 – 2021 har 96 av 139 tikar varit meriterade på något av de sätt som Laikaklubben föreskriver. Målet om 75% meriterade i föregående period är därmed inte uppnått då andelen meriterade tikar uppnår 69%. Föregående period var 70% meriterade.

Utnyttjandet av SÄKs björndokument har sällan använts under perioden. Det har däremot startats sju björnprov i SSDVs regi.

3.8 Mentalitet

Laikorna är självsäkra, aktiva hundar med mycket jakt- och arbetslust. Eftersom de är utpräglade jakthundar, ställer de även krav på sin förare. Alla har inte behov av, eller klarar av, en hund som laikan. För att aktivt (till skillnad mot de mer passiva arbetssätt som flera andra spetsar uppvisar) kunna ställa en vuxen björn eller ett vuxet vildsvin krävs mer än vad många jägare kanske har behov av. Dessa egenskaper är ingenting vi får "gratis" och detta måste man som valpköpare vara medveten om. Klubben måste bidra till att informera om detta, annars blir det svårt att behålla en rastypisk hund i framtiden.

Laikan ska vara rastypisk

Under senare år har aveln i relativt stor utsträckning bedrivits utifrån älghundsprovet som mall. Om detta görs för ensidigt skulle det på sikt bidra till att vissa rastypiska mentala egenskaper skulle minska. Målet med aveln är att bibehålla rasens unika egenskaper: Att behålla, och i många fall öka ex. mod, skärpa, jaktlust och viljan till samarbete. Vildsvinsprovet för ställande hundar kan bidra till att dessa mentala egenskaper mäts effektivare. Likaså rovviltsprotokollet. Det är viktigt att dessa egenskaper kommer med i avelsarbetet och blir ett redskap för avelskommittén, vid sidan av ex. älgprovet.

Aggressivitet mot människor är mycket ovanlig och inget problem hos rasen idag. Tvärt om är laikan typiskt tillgänglig, familjekär och lättdresserad. Ofta förvånar den stora skillnaden

mellan det förarmjuka intrycket hunden kan ge hemmavid och det oerhörda mod och den skärpa hunden kan och bör uppvisa i skogen.

Behovet av en rastypisk laika är större idag än för några år sedan.

Målsättning:

Bevara laikans goda mentalitet och endast använda rastypiska hundar i avel. Målet är att inom fem år ska alla parningar vara på hundar som är rastypiska, hundar som visat att de kan ställa storvilt, att de har ett modigt arbetssätt. Bevara laikornas allroundegenskaper.

Tillvägagångssätt:

Via information på klubbens hemsida och tidning sprida kunskap om hur vi bäst bevarar laikornas goda mentalitet. Stimulera att delta i olika aktiviteter som har som målsättning att utveckla förhållandet mellan hund och människa, t ex dressyrkurser, hundförarutbildning. Olika åtgärder ska stimulera att samma individer testas på flera viltslag. T ex priset för "Årets storviltslaika" som ges till högsta totalpoäng från ett vildsvinsprov och ett älgprov. Avelsrådgivarna skall alltid utgå från rastypiska hundar.

3.9 Exteriör

"Östsibirisk lajka skall vara medelstor med stark och kompakt kroppsbyggnad. Kroppslängden, mätt från skulderled till sittbensknöl, skall något överstiga mankhöjden. Huvudet skall vara ganska stort och mycket kraftigt. Muskulaturen skall vara välutvecklad och benstommen kraftig."

Den östsibiriska laikan är den av laikaraserna som har mest heterogen exteriör. Bakgrunden till detta är laikorna som ursprungligen kom till Norden inte alltid var av acceptabel exteriör kvalitet. Vidare härstammar östlaikan från lokala laikavarianter i Östsibirien där den inte var en hundras i vedertagen västerländsk mening. Denna heterogena exteriör har ju bland annat inneburit svårigheter för olika exteriördomare att bedöma hundarna på ett likartat sätt. Den rasstandard som i dag finns lär vara under omarbetning i laikans hemland Ryssland. Vad man bl.a. diskuterar är idealhöjden på östlaikan. I Norden favoriseras på utställning oftast den stora och tunga hunden som ligger på den övre halvan av rasstandardens idealhöjd.

Målsättning:

De skall vara av funktionell typ och utgå från rasstandard. Målet är att laikan ska behålla sin särart även i framtiden. Deltagande i hundutställningar skall uppmuntras. En klar exteriörgräns till den västsibiriska laikan är önskvärd.

Tillvägagångssätt:

Klubben har ett stort ansvar att sprida information om vikten av exteriört rastypiska hundar. Hundar som används i avel skall alltid vara exteriört rastypiska. Via information till hundägare, öka antalet utställda östsibiriska laikor. Delta i exteriördomarkonferenser.

Utvärdering:

Fortfarande bedrivs viss avel, om än i liten omfattning på hundar som ej fått visa om de är rastypiska eller ej, målsättningen kan därför bara anses uppfylld till viss del.

4. Tidsplan

Avelsstrategin gäller för perioden 2024 – 2028.

Förankring

Svenska Laikaklubben har via hemsidan, sociala kanaler och Laikabladet informerat om den pågående revideringen av rasavelsstrategin. Medlemmarna har under hela processen haft möjlighet att ställa frågor, lämna synpunkter och komma med förbättringsförslag vilket legat till grund för utformandet av gällande RAS.

5. Sammanfattning

Den östsibiriska laikan har de senaste åren utvecklats på många sätt positivt. Andelen jaktprovsmeterade hundar ökar, även om vi önskar att det skulle gå snabbare. Vildsvinsjakten med ställande hund har utvecklats så snabbt att aveln kvalitetsmässigt inte alltid hunnit med. Hundar med både bristande jaktlust och mentalitet används i aveln. Tillgången till jaktprov på vildsvin kommer därför fortsatt att bli ett mycket viktigt avelsinstrument.

Antalet registrerade laikor ökar, vilket medför bekymmer i avelsarbetet. Efterfrågan är större än vad våra jaktmeterade tikar och hanar kan producera. Här har klubbens avelsansvariga en viktig uppgift att informera valpköpare om sambandet mellan avelshundarnas jaktliga meriter och avkommans jaktliga förutsättningar samt uppmuntra ägarna till tikarna på ungtiklistan att inte vänta med avelsdebuten.

Även om östsibirisk laika har en relativt sett bred avelsbas är rasen fortfarande beroende av fortlöpande import och/eller parning med utländska tikar/hanar för att inte förlora så mycket ärftlig variation att de tar skada både till allmän vitalitet, hälsa och fruktsamhet. Det är viktigt att klubben lyckas informera och övertyga uppfödare och hanhundsägare om vikten av att hålla inavelsökningen så låg som möjligt. Detta eftersom dom negativa effekterna av inavelsökning oftast inte visar sig omgående utan först i framtida generationer.

Samarbete med framför allt Svenska Älghundklubben men även övriga rasklubbar bör förstärkas. SÄKs resurser och kompetens i avelsfrågor har vi tillgång till och bör vi använda oss av.

Informationen till laikaägare, uppfödare och presumtiva valpköpare kan göras bättre. Här har klubben tillgång till hemsidan www.laikaklubben.se, medlemsportalen i appen Barktail samt till Laikabladet som båda är utmärkta informationsspridare för att nå dessa syften.

*Vid arbete med detta RAS har statistik hämtats ifrån SKK ifrån åren 2018 – 2021.
Detta för att få hela år som statistiskt underlag.*